

היה לוס'

שיחות קודש ושיעורים מאת כ"ק האדמו"ר מספינקא שליט"א.

מגן: ביהמ"ד דחסידי ספינקא רחוב דונולו 11 בני ברק

שיעור בעלון חברותא 171

חושבים אסטרטגיה

זרכו של הבעל דבר

במלחמה צריך לדעת את האסטרטגיה של האויב ואם לאו יכול להפסיד במלחמה. מהי האסטרטגיה של היצר הרע???

שלמה המלך כותב: 'מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ'. כדי להבין אסטרטגיה אנו צריכים תחילה ללמוד כיצד פועלים הדברים אצלנו. באדם ישנן ב' כוחות. כח אחד הוא הנפש האלוקית שמושכת אותו תמיד כלפי מעלה – היינו להיות טוב ולעשות מעשים טובים, ומנגד יש בו את הנפש הבהמית המושכת את גופו למטה לעשות דברים גשמיים שלא עפ"י דרך התורה ויותר מזה, המנוגדים ניגוד גמור להוראות התורה הקדושה. כוחות אלו הם ממש כמו שני מגנטים רבי עוצמה, אחד מושך למעלה והשני למטה. עוד יש לנו לדעת כי המאבק הזה בין הנפש האלוקית המכוונת את האדם לעשיית מצוות לבין כח הנפש הבהמית לגרור את האדם לעשות עבירות – הוא תמיד! וכל חייו של האדם עלי אדמות לא יכול להתנתק מהמאבק הזה. אמנם יש כאן חידוש נוסף, לכל אדם יש נטייה טבעית להיות טוב ולעשות מעשים טובים, מכח הנפש האלוקית שבו (אם עדיין לא קלקל את המנגנון הזה וכפי שנבאר בעז"ה לקמן), וזה נקרא – נטיית הנפש הטבעית. ומנגד שוכן באדם גם הרצון הגשמי הנובע מהמחשבה והנטייה של גופו – היינו הנפש הבהמית שבו. ועל זה כבר אומר הפתגם: לא מה שהאדם חושב זהו מה שעושה אלא להיפך, כפי מעשיו – כך מנווט את מחשבתו!!! והסיבה לכך היא שהרצון ומאוויו הגוף הם אלו שמפעילים את המחשבה על ידי הלב שמבין והלב הוא בשרי וגשמי, על כן המחשבות שלנו בפשטות יובילו אותנו תמיד למטה, והסיבה לכך היא מפני שהגוף הוא זה שדומיננטי יותר, הוא זה שאחראי ומשדר לנו את הרגשות ואת התחושות ולכן יותר קל לנו לחוש את הרצון הגשמי. אך כאן יש לנו בשורה! הנפש שגם היא חלק בלתי נפרד מאיתנו היא זו שנותנת את הטון בפן הרוחני, וזאת ללא השקעה כלשהי אלא באופן אוטומטי. אם דיברנו מקודם על מאוויו הגוף ושלטתו, הרי שהם חייבים לבוא ע"י השקעה של הבנת התחושות ויצירת קשר רגשי לתאוה אותה הגוף דורש כעת... משא"כ הנפש יש לה מנגנון מיוחד היוצר לאדם משיכה טבעית להעניק לזולת ולעשות מעשים ופעולות טובות גם ללא כל השקעה מצידו.

אך אם אכן זה כך, מדוע אנו נוטים באופן קבוע אחר נטיות הלב, כיצד הגוף מצליח בכל פעם לתעתע בנו ולשכנע אותנו להקשיב לו, והאם ניתן לשנות זאת? וכיצד?

הכרת השטח!!

בכל פעם שיש לאדם בחירה האם לעשות דבר טוב או חלילה לחטוא, זו פשוט מלחמה של נטיית הלב הגשמי הטבעית ורצון הגוף, לבין הנטייה

הטבעית של כח הנפש האלוקית להימשך לטוב. בעוד הנפש האלוקית חפצה להתדמות לבוראה ולתת מעצמה לשני, רצון הגוף הוא לקחת לעצמו ולהישאר אגואיסט... אך רגע לפני שנתקדם עלינו לחדד נקודה נוספת כי גם הגוף עצמו במהותו הוא טוב אך מכיון שיש לו חלק שנקרא נפש בהמית עלינו ללמוד איך לנטרל אותו בכל פעם שהוא מנסה לעלות על פני השטח ולהרעיש.

העצה עליה דרש ר' אשר זי"ע רבות היא תחת הכותרת: לחיות את הסכנה

לצורך המשל כאשר אדם עומד על גשר הוא יכול באותה מידה ליהנות מהנוף אך הוא לא שוכח לרגע את כללי הזהירות שלא יפול לתהום חלילה. מצב הסכנה אינו מכהה את ההנאה אלא להיפך – מחשל את האדם ללמוד לנהל את חייו תחת מעטה הזהירות הנדרשת. דוד המלך מלמד אותנו נדבך נוסף בדרך. 'לעשות רצונך אלקי חפצתי ותורתך בתוך מעי' – כלומר בשעת בחירה, הדבר הראשון שמזנק החוצה לעזור לנו הוא נטיית הנפש האלוקית שמכוונת אותנו במייד לעשות טוב. לאחר מכן מתחיל ה'יעוץ' של הנפש הבהמית שנותן לאדם פרמטרים שונים בכדאיות של המעשה טוב שעושה ועל חשבון מה הוא 'מפסיד' כביכול. ואמנם מבאר לנו ר' אשר, מי שנמצא למטה וכבר 'קלקל' את המנגנון העדין של הנפש לא מצליח להבחין בין הקול הטוב לבין הקול שמושך אותו למטה, ומבחינתו הם אותו דבר. אך כאשר יתבונן לרגע יבין מיד שהכח העליון המושך אותו לטוב הינו יותר חזק! וראיה נפלאה לדבר, אם נתבונן נראה שהיצר הרע בכל פעם צריך לשנות את האסטרטגיה שלו וכפי שאומרת הגמ' שדרכו של היצר הרע, היום אומר לו עשה כך ומחר עשה כך... אם הוא צריך לשנות כל הזמן את שיטות המלחמה שלו כדי לשכנע, זהו סימן מובהק שהוא יותר חלש. משא"כ הנפש האלוקית משדרת לאדם את המציאות האמיתית בשטח, היא דבקה באמונתה ואינה משתנה לעולם.

להיות מושחת? = חלילה...

כעת נגלה לכם טפח וטפחיים כותב ר' אשר זי"ע הפטנט של היצר – שאף פעם הוא לא מבקש מהאדם להיות מושחת במידותיו, אלא אומר לו היום בלבד תעשה רק עבירה קלה, רק כדי לתת לעצמך קצת מנוחה מהעבודה הרבה שהנך עושה, ולאחר מכן תמשיך להיות רוחני לגמרי. 'חופש קצר' וחוזרים לעניינים. מחר תהיה עם כוחות מחודשים ותצליח הרבה יותר מהיום כך שאפי' תוכל להשיב לעצמך מחר את מה שהפסדת היום... אך בו ברגע שהאדם מתפתה לדבריו ועובר את אותה עבירה קלה – מיד הוא נתפס ברשתו של היצר לעשות רצונו. כי בעשיית העבירה הקלה מגרש האדם מאיתו את הכח החיוני הפועל בקרבנו לכווננו לטוב. וזאת עלינו לדעת כי המנגנון הרוחני הנ"ל הוא כמו משקל של יהלומים הידוע בעדינותו, אם חלילה פעם אחת נתפתה

לשקול עליו שק תפוחי אדמה, כבר לא נוכל להשתמש בו יותר ליהלומים כי הרגישות שלו כבר מתחספסת. הרגע הזה – שבו האדם מתפתה ליצר הרע הוא בעצם מעשה שעושה האדם לעצמו – **מוציא את עצמו מעולם של מציאות ואמת רוחנית ומכניס את עצמו לעולם שכולו דמיון!!!** ובעולם הדמיון כידוע אין גבול לדמיון ועל כן היצר יכול באותו הרגע לתפוס את האדם ולעשות בו כרצונו. נו – אז איך יוצאים מזה?

חיזוקית!

צריך לחזק את כח הנפש האלוקית – את המנגנון המיוחד הזה על ידי שאדם יחיה תמיד את הסכנה שלו שיכול כל רגע ליפול. 'לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי'. מברר ר' אשר: בחטא עצמו שהאדם נופל ישנם ב' רמות שונות, אינה דומה נפילה של אדם בעבירה מתוך חוסר תשומת לב, לבין עבירה שבאה מתוך מחשבה וכוונה. כל עוד שהעבירה באה מתוך חוסר שימת לב ניתן תמיד לשנות זאת על ידי שהאדם יעבוד עם עצמו ויכיר במציאותו השפלה שאינו יכול לשמור את עצמו והוא חייב את העזר אלוך ממעל ויתפלל אליו או אז הוא מחזיר לעצמו את ראיית הסכנה ומחזק את המנגנון הנפלא הזה כי הוא עושה שם עבודה של הכרת מציאותו ומתפלל לה' שישמור אותו מן החטא. אך אם התדרדר כל כך להגיע לעבירה מתוך כוונה, אז כבר הוא ביד יצרו שיוביל אותו בסופו של דבר לעבוד ע"ז כמאמר הגמ' ה"ל 'היום אומר לו כך... עד שאומר לו עבוד ע"ז'. לפני כמה עשרות שנים היה יהודי שהיה חולה סכרת, והיה צריך בכל פעם לאזן את רמת הסוכר בדמו. ומכיון שהדבר לא היה מפותח כל כך כמו היום שיש מכשיר ואפשר בכל רגע נתון לבדוק, היה צריך כל בוקר למדוד לעצמו את רמת האינסולין ולפי הבדיקה היה יודע כמה צריך לקחת, אם הרבה ואם מעט. יום אחד לא הרגיש טוב ולא היה בביתו, יעץ לו חברו שיקח מעט גלידה מהפריזר ויאכל עד שיתאזן וירגיש יותר טוב. וכך עשה. ואמנם בשעה טובה ובס"ד חזר לעצמו. אז חשב, למה אני כל יום שומר את עצמי לא לאכול גלידות ומתוקים, הנה הרי זה עוזר... ובנמשל, אם ניקח את הנפילה שלנו מחמת חוסר שימת לב ונשתמש בה כדי לאזן אותנו בחזרה לחזק את המנגנון הרוחני הרי שזה היה שווה... אך אם משם אנו ממשיכים ליפול לעבירות הנעשות מתוך מחשבה, אנו מאבדים את המצפן הרגיש הזה. התמדת המחשבה שהאדם נמצא בסכנה וחייב בכל רגע את העזר האלוך שהוא – הסיבה שהקב"ה שולח לאדם לשמור אותו מן החטא, היא זו שיכולה להחזיר לאדם ולחזק לו את המנגנון העדין של הנפש האלוקית.

כעת מגלה לנו ר' אשר זי"ע את המדד כיצד נוכל לדעת היכן אנו אוהזים במצב הלחימה הזה: **התנהגות האדם לאחר שנכשל**. אם הוא כבר ביד הבעל דבר הרי שייפול לייאוש. וסיבת הדבר מכיון שנמצא בעולם הדמיון

ובנה לעצמו ארמון דמיוני היכן הוא ממוקם ובאיזה רמה... ולפתע התנפץ הכל לנגד עיניו, הרי שגאותו נפגעה ואותה הגאווה מביאה אותו לייאוש. וכבר אמרו חז"ל על המתגאה אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד, וממילא שם האדם 'נשבר' ונופל לייאוש. אך מי שאינו נמצא תחת השפעת הבעל דבר, וחי את הסכנה, הרי גם אם נופל – שהרי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, לא נשבר מזה אלא להיפך מקבל מזה חיזוק יותר לעבודתו ומחזק את הקשר שלא עם הבורא, מגביר את הכרת השפלות שלו ומביא אותו לתפילה נוספת לבורא שישמור אותו.

עקביות ועשייה!

אך מזהיר ר' אשר: 'קשה מאוד לאדם להחזיק מעמד בהבדל הדק הזה להכיר בין נפילה שמביאה לידי ייאוש לבין כישלון שמביא אותו לידי הכרת השפלות. התמדה במחשבה בלבד אינה מספיקה אלא צריך האדם לאחוז באיזון נקודה חיובית שעושה בחייו ולעמול לעשות אותה באופן תמידי בכל מצב אף כשנופל!! ויחזק אותה יותר ויותר'. ואליבא דאמת מסיים ר' אשר שאין ייאוש בעולם כלל – והביאור הוא שבמקום של 'כלל' כלומר אם אדם חי את הכלל אז אין לו מקום לייאוש כי הוא מחובר לכלל ושם הקב"ה מחיה את הכל. אך אם הוא חי 'פרט' וכל פרט ופרט הוא לא מכניס שם את הקב"ה אז לבסוף מגיע לייאוש, אך צריך לעבוד באופן שבכל פרט להכניס את הכלל שהוא הקב"ה שמחיה הכל וגם את הפרט ואז יכול להחזיק מעמד ע"י שרואה כיצד ה' מנהיג אותו בפרט, ע"ז מחבר את הפרט לכלל.

מי אש"ם? – (אני שהרו מזופלם)

נקודה נוספת מחדד לנו ר' אשר זי"ע, אל יתפתה האדם להאשים את הזולת בכישלונותיו. כי זו היא עצת היצר לבטח, עד כדי שנותן לו בעקבות האשמת הזולת יד חפשית אפי' לקיים מצוות!! והסיבה לכך היא שבשהאדם מאשים את השני אין זאת אלא כשאומר לעצמו: הלא היום הצלחתי ללמוד ולהתקדם בעבודת ה' ולקיים מצוות, ומה א"כ גרם לי אתמול שלא אצליח הרי היום יש לי סימן שאני כן מוצלח, אין זאת אלא מחמת שאתמול השני הפריע לי בעבודת ה'. וזו עצת היצר שמנתקת את האדם מהקשר שלו עם הבורא ומחזקת לו את האגו העצמי ושליטת היצר הרע עליו. מחמת **שהאמת היא שאם מצליח זהו על אף ההפרעות שיש לו מחמת נפשו הבהמית ובגלל שהקב"ה נותן לו לקיים מצוות שיזכור אותו ויחיה את הסכנה, ומתי שלא מצליח זה בגלל המציאות שלו!! שנלחמת עמו כל יום להסיט אותו מן הדביקות בה'.** אך כשמתרץ את עצמו שהשני הפריע לו, ממילא הגיע למקום מסוכן שחושב שהוא מוצלח ויכול לבד, וזה נתק שאין כמוהו מהבורא ונתינת השליטה ליצר הרע חלילה.

נכתב נערך ועובד ע"י ר' נפתלי בינג הי"ו

אודות היהלום:

הרעיון הטמון ביהלום הינו כאשר נניח אותו בחדר חשוך ונאיר עליו עם פנס רב עוצמה –או אז החדר יאיר בשלל צבעים וגוונים. ככל שהיהלום יהיה מלוטש יותר כך נגלה גוון נוסף שנשבר באופן מופלא על קירות החדר... כך גם אנו כאותו יהלום, הקב"ה מאיר דרכנו את אורו רב העוצמה – ודווקא בנקודות החושך שבנו – הניסיונות והמעברים, כל אחד מהם הוא ליטוש שמאיר את אור ה' בגוון מיוחד נוסף. בהצלחה

לעילוי נשמת ולהצלחת:

לע"ז או"מ הכ"מ
הר"ד מאיר ב"ד נפתלי ז"ל
★
הר"ד מרדכי ב"ד שלמה
הלוי

ח . נ . צ . ב . ה .

פינת הליטוש

פעם הגיע לר' אשר אברך שעבר משבר, ובתוספת למשברו נקלע גם לאחד הפיגועים שאירעו ר"ל וניצל בנס. הדבר הוסיף על כאבו עד שביקש חלילה ליטול נפשו בכפו... כשנכנס לר' אשר זי"ע אמר לו מיד: וכי חושב אתה שבשמים תתפטר מכאבך?? אין זאת אלא להיפך, בשמים הכאבים ממשיכים בדיוק כמו כאן, רק ההבדל שכאן ניתן לעבוד עליהם ושם לא ניתן לעשות דבר אלא הכאב נשאר לנצח...